

Socialförvaltningen

Socialnämnden

Datum: 2022-02-18

Diarienummer: SN 2022/0022

Verksamhetsberättelse helårsbokslut Socialnämnden 2021

Sammanfattning

För helåret 2021 är intäkterna 48 % lägre än budget och 45 % lägre intäkter än utfallet år 2020. De avvikelser som finns i utfallet för 2021 är främst hänförliga till lägre intäkter från Migrationsverket. Intäktsbortfallet motsvarar 24 mnkr år 2021. Bruttokostnaderna blev 6 % lägre än budget och 7 % lägre än utfallet föregående år.

Inför budgetåret 2022 har intäktsram och kostnadsram justerats i beslut av Kommunfullmäktige 2021-11-22.

Beslutsförslag

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner verksamhetsberättelse helårsbokslut för 2021.
2. Socialnämnden överlämnar verksamhetsberättelse helårsbokslut för 2021 till Kommunstyrelsen.

Bilagor

Verksamhetsberättelse helårsbokslut Socialnämnden 2021, 2022-02-01

Susanna Kiesel
Socialdirektör

Eva Axelsson
Controller

Expedieras

Kommunstyrelsen
Ekonomiavdelningen

Digitala Signaturer

Signerad med: Anställda
Signerad av: Eva Axelsson, Controller
Datum: 2022-02-18 11:58 +01:00

Signerad med: Anställda
Signerad av: Susanna Cleveborg Kiesel, Socialdirektör
Datum: 2022-02-18 12:02 +01:00

Socialnämnd

Verksamhetsberättelse helårsbokslut 2021, på nämndnivå (långversion)

Nämndsordförande: Christina Funhammar

Förvaltningschef: Susanna Kiesel

Datum: 2022-02-01

Innehållsförteckning

1 Viktiga händelser under 2021.....	3
2 Ekonomisk sammanfattning.....	4
3 Prognossäkerhet	5
4 Mål och måluppfyllelse.....	6
5 Uppföljning av privata utförare.....	14
6 Effekter av pandemin på ekonomi och verksamhet	15
7 Verksamhetsuppföljning.....	16
8 Internkontroll.....	21
9 Personaluppföljning - kvalitetssäkring pågårl	22
10 Uppföljning enligt barn- och ungdomspolicy.....	23
11 Redogörelse för övrigt miljöarbete	25
12 Framåtblick.....	26
13 Målbilaga	30
14 Bilaga Internkontroll.....	32

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga - Förkortningar SN

1 Viktiga händelser under 2021

- Avtal om uppgradering av Procapita till Lifecare, ett system som sätter kommunmedborgarna i centrum och ger dem digitala möjligheter att följa status för sitt ärende och beslut.
- Systematisk uppföljning har gjorts avseende data från förhandsbedömningar och utredningar som påbörjades 2019 avseende barn och unga. Detta är en viktig del i arbetet med evidensbaserad praktik och för att kunna höja kvaliteten i verksamheten.
- Förvaltningen har fortsatt ett arbete med att följa upp andrahandsuthyrning av bostäder som har lett till minskade hyreskostnader och att Socialnämndens ansvar för andrahandskontrakt minskat.
- Förvaltningen medverkar i en forskningsstudie med slumpmässigt urval som utförs av Karolinska Institutet avseende insatsen Tryggare barn, ett föräldrastödsprogram där fokus ligger på att förebygga risksituationer för våld eller kränkningar mot barn av föräldrar.
- Förvaltningen har beslutat att inrätta ett Relationsvåldsteam.
- Socialnämnden har till Justitiedepartementet lämnat ett remissvar på betänkandet "Snabbare lagföring - ett snabbförfarande i brottsmål" (SOU 2021:46)
- Socialnämnden har lämnat svar på motion (nr 15/2020), "Göra Österåker drogfritt - som en del i att bekämpa gängkriminalitet"
- Socialnämnden har lämnat svar på medborgarförslag (nr 13/2021) "Föräldrautbildning ABC - Alla Barn i Centrum"
- Socialnämnden har antagit överenskommelse om tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placeras utanför det egna hemmet.
- Reviderat samverkansavtal avseende Stödcentrum för Unga.
- Förvaltningen har tecknat ett lokalt samverkansavtal avseende Familjecentral i Österåkers kommun. Parterna är Österåkers kommun och regionen.

2 Ekonomisk sammanfattning

Driftsredovisning (belopp i tkr)	Budget 2021	Utfall 2021	Budgetavvikelse	Utfall 2020
Verksamhetens intäkter				
Avgifter	340	324	-16	368
Övriga intäkter	48 990	25 100	-23 890	46 114
Summa intäkter	49 330	25 424	-23 906	46 482
<i>- varav interna intäkter</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		<i>0</i>
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	-60 946	-56 766	4 180	-59 380
Lokalkostnader	-18 212	-14 965	3 247	-19 457
Kapitalkostnader	0	-4	-4	-5
Köp av verksamhet	-21 425	-24 608	-3 183	-27 215
Övriga kostnader	-36 837	-32 685	4 152	-32 573
Summa kostnader	-137 420	-129 029	8 391	-138 630
<i>- varav interna kostnader</i>	<i>0</i>	<i>-12 577</i>		<i>-15 513</i>
Verksamhetens nettokostnad	-88 090	-103 605	-15 515	-92 148

De avvikelser som finns i utfallet för 2021 är främst hänförliga till lägre intäkter från Migrationsverket.

För helåret 2021 är intäkterna 48 % lägre än budget och 45 % lägre intäkter än utfallet år 2020. Intäktsbortfallet motsvarar 24 mnkr år 2021.

Bruttokostnaderna blev 6 % lägre än budget och 7 % lägre än utfallet föregående år.

Inför budgetåret 2022 har intäktsram och kostnadsram justerats i beslut av KS, diarienummer KS2021/0266 och Kommunfullmäktige 2021-11-22.

3 Prognossäkerhet

	Prognos
Januari	-10 738
Februari	-10 738
Mars	-10 750
April	-10 750
Maj	-10 750
Juni	-15 450
Juli	-15 450
Augusti	-15 450
September	-15 450
Oktober	-15 450
November	-15 450
Bokslut	-15 515

4 Mål och måluppfyllelse

4.1 Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.

Det finns flera anledningar till att man som kommuninvånare kan komma i kontakt med socialförvaltningen. Det kan handla om ett tillfälligt ekonomiskt stöd för sin försörjning, behov av stöd i föräldraskap eller hjälp att komma ur ett beroende. Eller så är man anhörig till någon som har behov av socialförvaltningens stöd. Oavsett vilken anledningen är till kontakten med socialförvaltningen är Socialnämndens ambition att alla ska uppleva ett gott bemötande av professionell personal. Under hösten har förvaltningen genomfört Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) brukarundersökning som mäter bemötandet. Brukarbedömningen på helhetssynen har ökat från 86% nöjda 2020 till 91% nöjda 2021. Medeltalet för alla kommuner som deltagit i undersökningen är 86%.

Medarbetare som upplever en god arbetsmiljö, goda möjligheter till kompetensutveckling och stöd i det dagliga arbetet blir professionella och ger ett gott bemötande. Förvaltningen har därför haft som mål att minska den tidigare höga personalomsättningen till en nivå av högst 12%.

Nämnden har arbetat med att öka tillgängligheten varför servicecenter under året medverkar vid faderskapsbekräftelse. Detta har inneburit att föräldrar kan boka tider under den period som servicecenter är öppet. Från 1 januari 2022 har Skatteverket en e-tjänst för digital bekräftelse av föräldraskap.

Förvaltningen har undertecknat ett tilläggsavtal om uppgradering av verksamhetssystemet Procapita till Lifecare. Lifecare för individ- och familjeomsorg sätter kommunmedborgarna i centrum. Lifecare hanterar information; ansökan, anmälan, handläggning, dokumentation, beslut och uppföljning. Det är en lösning som ger ökad transparens, bättre informationsflöden och information i realtid för verksamhetens alla användare och medborgaren. Detta system bedöms som användarvänligt. Med medborgartjänster kan sökanden/klienten följa status för sitt ärende, se beslut samt eventuella utbetalningar. Förvaltningen har gjort en implementeringsplan med projektgruppsmöten och utbildning för berörda medarbetare. Implementeringen påbörjades andra halvåret 2021 och planeras vara klart under första halvåret 2022. Numera kan en digital kommunikation ske mellan medarbetare som handlägger ekonomiskt bistånd och den sökande.

Systematisk uppföljning handlar om att löpande beskriva och mäta den enskildes svårigheter och behov men också insatser och resultat. Systematisk uppföljning är en viktig del i arbetet med evidensbaserad praktik för att kunna höja kvaliteten i verksamheten. Förvaltningen har därför i samarbete med SKR och Uppdrag psykisk hälsa i Stockholm genomfört en systematisk uppföljning av data för barn och unga. Uppföljningen har utgått från förhandsbedömningar och utredningar som påbörjats under 2019.

Huvudfrågeställningar som uppföljningen avsåg att besvara:

- vad karakteriserar de barn och unga som förekommer i materialet?
- vem är uppgiftslämnare?
- vad anges som orsak till ärendet?
- när inleds utredning
- hur bedrivs utredningen?
- i vilken utsträckning beviljas insatser och vilka insatser beviljas?
- vad kännetecknar de som återaktualiseras efter avslutad utredning?

Likvärdig uppföljning har sex andra stadsdelsområden och kommuner gjort. Utifrån de sju områdenas material har analyser gjorts angående likheter och skillnader mellan de aktuella områdena. Uppföljningen bidrar till att stödja utvecklingen av socialförvaltningens verksamhet och dess kvalitet samt ge stöd i strävan mot en kunskapsbaserad verksamhet. Berörda medarbetare har tagit del av resultaten och arbetar med en handlingsplan. Frågeställningar som väcks är hur kan förvaltningen utveckla barnsamtalen för de yngre barnen och kan förvaltningens utbud av insatser matcha det aktuella barnets behov?

Föräldrastödsprogrammet "Tryggare barn" är en kurs i lugnt föräldraskap där fokus ligger på att stärka relationen och att förebygga risksituationer mellan barn och föräldrar. Programmet riktar sig till föräldrar som berörs av en orosanmälan om våld eller kränkning mot barn. Det finns en stor brist på forskning om vad som hjälper familjer där våld mot barn förekommer. Socialförvaltningen medverkar därför i en forskningsstudie med slumpmässigt urval som utförs av Karolinska Institutet avseende insatsen "Tryggare barn".

Suicid är ett folkhälsoproblem som förutom förlust av människoliv leder till omfattande psykiskt lidande och försämrad hälsa hos anhöriga och andra berörda. Socialförvaltningen har därför organiserat ett utbildningsprogram, Psyk-E bas suicid, som består av 20 filmade föreläsningar med tillhörande faktablad, som ger kunskap, användbara råd och reflektion om suicidprevention i praktiken. De filmade föreläsningarna ges av Sveriges främsta experter inom sina respektive områden och är baserade på bästa tillgängliga evidens. Utbildningen omfattat 40 timmar och har erbjudits till en bred målgrupp inom Österåkers kommun, regioner och inom privat sektor. Syftet har varit att bidra till en fördjupad kunskap om att upptäcka, möta och förstå suicidnära människor.

Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka

	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
→ ●	Antal nya e-tjänster	1	1	1	100 %
→ ●	Personalomsättning	3 %	9 %	12 %	75 %

	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
↗	Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - helhetssyn, andel (%)	85	91		

4.2 Österåker ska ha en ekonomi i balans

En stabil ekonomi är en förutsättning för att kunna bedriva ett långsiktigt arbete. För nämndens verksamheter innebär det att när det utifrån individens behov är lämpligt, erbjuda insatser på hemmaplan, vilken är mer kostnadseffektivt då individen kan bo kvar i sin hemmiljö. Inom öppenvården erbjuds därför olika former av vård och behandling för personer med beroendeproblematik och för familjer med svårigheter relaterade till barn.

Effektiva arbetsprocesser utgör en viktig del i strävan att hålla kvalitet och budget. Ett strukturerat arbetssätt mellan förvaltningens enheter bedöms skapa förutsättningar för ett effektivt arbete. Därför har förvaltningen på ledningsnivå beslutat om två nya överenskommelser mellan enheterna för att effektivisera samverkan i individärenden och förkorta individens väntan på att få sina behov tillgodosedda.

Förvaltningen har organiserat ett arbete med att följa upp behovet av bostäder bland annat för nyanlända. Detta har medfört minskade hyresvärdskostnader och färre hyreskontrakt (antalet bostäder), som minskat från 175 till 71 stycken.

Förvaltningen har utarbetat rutiner för felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Det kan finnas olika orsaker till att det uppstår felaktiga utbetalningar till exempel: den sökande saknar kunskap om regelsystemet, att personen medvetet lämnar oriktiga uppgifter eller att det uppstått interna felaktigheter i handläggningen av ekonomiskt bistånd. Enligt 6 § bidragsbrottslagen ska socialtjänsten göra en polisanmälan om det finns misstanke om brott. Under året har fyra polisanmälningar upprättats.

Förvaltningen eftersträvar utvecklings- och utbildningssamverkan med andra kommuner, då detta leder till lägre utbildningskostnader och även ett utbyte av erfarenhet med andra inom socialförvaltningens verksamhetsområde. Förvaltningen eftersträvar även samverkan med andra kommuner för att kunna bedriva verksamhet med mindre volymer. Ett exempel är Stödcentrum för Unga i Täby, Vallentuna, Österåker och Danderyds kommuner, Vaxholms stad och lokalpolisområde Södra Roslagen i Polisområde Stockholm Nord. Samverkansavtalet har reviderats och gäller från januari 2022. Stödcentrums målgrupp är brottsutsatta, vittnen och deras anhöriga mellan 10 och 21 år samt gärningspersoner från 12 till 21 år.

Syftet är att insatsen ska förebygga brottslighet och ge den unge brottsutsatta och vittnen:

- upprättelse och förhindra att de förlorar tron på vuxenvärlden och rättssamhället
- möjligheten att bearbeta konsekvenserna av brottet
- förberedelse inför eventuell rättegång

Förvaltningen följer månatligen upp verksamheternas kostnader och intäkter samt strategiska nyckeltal i volym för barnavård, beroende och ekonomiskt bistånd. Kontinuerliga analyser av omfattningen av heldygnsvård görs löpande.

Nämnden ska redovisa en budget i balans vid bokslut

	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
	Budgetavvikelse i förhållande till utfall	-7 %	-15 %	0 %	0 %

De avvikelser som finns i utfallet för 2021 är främst hänförliga till lägre intäkter från Migrationsverket.

För helåret 2021 är intäkterna 48 % lägre än budget och 45 % lägre intäkter än utfallet år 2020. Intäktsbortfallet motsvarar 24 mnkr år 2021.

Bruttokostnaderna blev 6 % lägre än budget och 7 % lägre än utfallet föregående år.

Inför budgetåret 2022 har intäktsram och kostnadsram justerats i beslut av Kommunstyrelsen, dnr KS2021/0266 och Kommunfullmäktige 2021-11-22.

4.3 Österåker ska vara bästa skolkommun i länet

Utbildning ska, enligt skollagen, ges med hänsyn till barns olika behov och förutsättningar. Trots detta finns det barn som inte ges möjlighet till en fungerande skolgång. Orsakerna kan vara många och varje barns situation är unik. Frånvaro kan bero på skolans miljö men också på barnets sociala situation och på barnets fysiska och psykiska hälsa. Därför krävs oftast en samverkan mellan familj, skola och samhällets olika stödsystem; såsom psykiatri, habiliteringen och socialförvaltningen, för att barnet ska få rätt stöd. Den kommunala skolan och socialförvaltningen har tagit fram en samverkansmodell vars förväntade effekter på sikt är att antalet elever med problematisk skolfrånvaro ska minska och att närvaro i skolan ska öka. Resultatet mäts genom att följa upp de barn som beviljats insatser inom ramen för modellen. Målet är att 70 % av barnen som erhållit insatsen ska ha en ökad skolnärvaro efter insatsens avslut. Utfallet för året är 66%, vilket är lägre än tidigare år och lägre än målet. Elever i behov av stödinsatser på grund av funktionsnedsättning eller andra skäl har påverkats mest trots att de har varit en prioriterad grupp. Pedagogiskt och övrigt stöd har i vissa fall fungerat sämre under pandemin.

Antalet barn med problematisk skolfrånvaro ska minska

	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
	Barn som erbjuds insats inom ramen för projektet "problematiskskolfrånvaro" som återgår till skolan	88 %	66 %	70 %	94 %

4.4 Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

Äldre personer som har haft ett långvarigt beroende kan ha ett omfattande behov av omsorg. Boendecoach är en insats som präglas av kompetens för de förutsättningar som gäller för målgruppen och som också har en hög grad av flexibilitet för att möta de situationer som kan uppstå.

Förvaltningens mål är att använda evidensbaserade metoder såsom; bedömningsmodellen ASI, Motiverande samtal (MI), kognitiv beteendeterapi (KBT) och 12-stegsbehandling, för att i hemmiljö bidra till en bättre livskvalitet. En nära samverkan mellan socialförvaltningen och regionen, med en tydlig ansvarsfördelning, förväntas bidra till att den enskilde upplever ett bra stöd med ökad livskvalitet som följd. Samverkan kommer att ske genom den etablerade arbetsformen med samordnade individuella planer (SIP). För att mäta måluppfyllelsen görs en systematisk uppföljning på individnivå.

Socialnämndens resultatmål att ”Äldre personer med missbruk ska genom socialtjänstens insatser uppleva en ökad livskvalitet” mäts genom intervjuer. I december 2021 genomfördes intervjuer av målgruppen, personer över 65 år, som beviljats insats pga. beroendeproblematik. Det fanns tio personer med insatsen boendestöd, varav sex ville medverka i en intervju, svarsfrekvensen var 60%. Av de intervjuade uppgav 83% (fem av sex) att de var nöjda till mycket nöjda och att de genom insatsen upplevde en ökad livskvalitet.

Äldre personer med missbruk ska genom socialtjänstens insatser uppleva en ökad livskvalitet

	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
	Upplevd livskvalité hos äldre (65år och äldre) med missbruk som fått insatser	100 %	83 %	70 %	119 %

4.5 Österåker ska ha en trygg miljö

Våld förekommer i alla delar av samhället och tar sig olika uttryck. Det våld som utövas mellan personer som har, eller har haft, en relation benämns *våld i nära relation*. Våldets uttryck kan vara fysiskt, sexuellt eller psykiskt, men också inbegripa försummelse. Det handlar ofta om kvinnor som utsätts av en partner eller före detta partner. Det kan också handla om barn som lever i familjer där våld förekommer och som själva blir utsatta för våld eller som bevittnar hur en förälder eller ett syskon blir utsatt. För att mäta måluppfyllelsen görs systematisk uppföljning på individnivå avseende:

- Våldsutsatta vuxna som varit aktuella för insats, om hur de upplevde det stöd de fått och huruvida deras hemmiljö blivit fri från våld. Under året har åtta personers

insatser avslutats. En har inte gått att nå och en har återvänt till förhållandet varför det är olämpligt att denne ingår i uppföljningen. Av de som tillfrågats uppgav 83% (fem av sex) att de var mycket till ganska nöjda med bemötandet och insatsen samt att deras hemmiljö blivit fri från våld. En av de intervjuade uppgav att "socialsekreteraren räddade livet på mig".

- Våldsutsatta familjer som, efter barnavårdsutredning, erbjuds insats ska välja att fullfölja insatsen tills målet är uppnått.

För att socialförvaltningen ska kunna erbjuda hjälp och stöd måste våldet synliggöras vid kontakt med förvaltningen. Detta förutsätter att det finns kunskaper hos handläggare och metoder för att fånga upp behov. Socialförvaltningen har därför använt utvecklingsmedel till utbildning av grundläggande kunskaper om våld i nära relation för samtliga medarbetare inom förvaltningen. Denna grundutbildning har kompletterats med en webbkurs om hedersrelaterat våld och förtryck som riktat sig till förvaltningens berörda medarbetare varav 63% har fullföljt utbildningen (37 av 58). Socialförvaltningen har deltagit i den kompetensutveckling som erbjuds inom regionen. Återrapporering av 2020 års utvecklingsmedel har gjorts till Socialstyrelsen och Socialnämnden.

En processledarutbildning "En kommun fri från våld" har genomförts. Medarbetare från olika förvaltningar har deltagit och gjort en kartläggning av kommunens våldspreventionsarbete. Denna kartläggning tillsammans med förvaltningens egen rapport om våld i nära relationer ligger till grund för förvaltningsledningens beslut om att inrätta ett Relationsvåldsteam som från och med januari 2022 kommer att bestå av tre medarbetare. Varav en ska ha det förvaltningsövergripande ansvaret för arbetet med våld i närrelationer.

Ungdomar som befinner sig i riskzon för droger och kriminalitet erbjuds stödinsatser på hemmaplan i syfte att fler ungdomar ska vilja ta emot stöd för att bryta den negativa utvecklingen.

Österåkers kommun arbetar förebyggande och främjande inom trygghetsområdet på flera sätt. För att stärka upp stödet och nätverket ytterligare kring små barn och deras familjer har ett samverkansavtal undertecknats av de berörda parterna. Inom familjecentralen ska barnmorskemottagning, öppen förskola, barnavårdscentral och socialförvaltningens förebyggande verksamheter samverka med målsättningen att erbjuda ett samordnat stöd till familjer med små barn.

Våldsutsatta personer och barn som utsatts för och/eller bevittnat våld i nära relationer ska erbjudas hjälp och stöd

	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
→ ●	Upplevd nöjdhet hos vuxna som tagit emot stöd och att deras hemmiljö blivit fri från våld	83 %	83 %	75 %	111 %

	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
↘	Familjer med barn som tackar ja till erbjuden insats (vid förekomst av våld i nära relationer) ska välja att fullfölja insats till mål är uppnått	78 %	70 %	100 %	70 %
—	Andel i % de medarbetare som möter hedersrelaterat våld och förtryck som har en genomförd utbildning för detta		63	30	210 %

4.6 Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

Socialnämndens verksamhet utgörs dels av personal inom förvaltningen och dels av tjänster köpta av externa utförare. Förvaltningen deltar i kommunens övergripande arbete med hållbar utveckling inom ramen för Agenda 2030. Genom att vid upphandlingar ställa krav som syftar till att minska en negativ miljöpåverkan har Socialnämnden en möjlighet att bidra till måluppfyllelse av kommunens miljömål. För att kunna ställa sådana krav krävs ökad kunskap både avseende miljöpåverkan och avtalsrätt.

För att minska den miljöpåverkan som sker inom förvaltningen är nämndens ambition att minska antalet resor till förmån för digitala möten. För att uppnå detta krävs både en satsning på digital utveckling och på utveckling av nya arbetssätt.

Socialförvaltningen ingår i en arbetsgrupp för implementering av kommunens miljömål som leds av kommunens hållbarhetsstrateg. Ett par av de prioriteringar som förvaltningen har lyft fram är ett behov av en kommungemensam resepolicy och tydlighet avseende miljökrav vid upphandling.

Enligt kommunens miljöpolicy (KS 2009/003) framgår att kommunanställdas engagemang är en viktig grundförutsättning som ska tas tillvara och stöttas genom olika informations- och utbildningsinsatser. För att engagera medarbetarna ytterligare i klimatfrågan har de uppmanats att använda ClimateHero för att få syn på det som man gör bra och få förslag på hur man kan minska det egna klimatavtrycket. Återbruk har varit en annan aktivitet i samband med förvaltningens lokalsamordning inom Alceahuset. Möbler har återanvänts inom förvaltningen och andra verksamheter har fått ta del av överskottet, bland annat Familjecentralen. Återbruket uppskattas till ett värde av 600 000 kronor.

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Människors hälsa påverkas av ekonomiska, ekologiska och sociala faktorer. För att gynna samhällets utveckling och skapa förutsättningar för människors grundläggande välbefinnande arbetar två av förvaltningens

medarbetare (totalt 25% av heltid) inom projektet MIA Vidare. Tillsammans med medarbetare från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan arbetar man med att motivera deltagare till aktiviteter inom MIA Vidare Roslagen eller aktiviteter inom respektive myndighet. Förvaltningens personalresurser finansieras av Samordningsförbundet Roslagen och via medel från Europeiska socialfonden (ESF). MIA Vidare Roslagen är ett delprojekt i det länsövergripande MIA (Mobilisering Inför Arbete). Fram till år 2022 beräknas att cirka 330 personer i Roslagen har fått stöd att närma sig arbetsmarknaden. Totalt har 16 personer boende i Österåker deltagit under 2021 (tio män, fem kvinnor och en som inte angett kön) varav åtta anvisats av förvaltningen. Nio personer boende i Österåker har avslutat projektet under året; fem avslutades till arbete, en till studier, två till fortsatt arbetslivsinriktade rehabiliteringsinsatser, sex till fortsatt rehabilitering utan arbetslivsinriktning och fem personer avslutades till sjukdom eller avbrott av känd eller okänd anledning.

Socialnämndens verksamhet ska drivas på ett för miljön hållbart sätt

	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
→ ●	Andel nya avtal som innehåller kommunens miljökrav (enligt kommunens miljömål)	100 %	100 %	100 %	100 %
↘ ●	Antalet aktiviteter som genomförs i syfte att öka medvetenheten kring miljöpåverkan avseende upphandling, resor och inköp	4	2	2	100 %

4.7 Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar

Det är Socialnämndens mening att en socialt hållbar tillväxt också inbegriper ett brett utbud av bostäder. Tillgången till lämpliga bostäder är en ständigt aktuell fråga inom socialförvaltningen. Många som söker stöd hos förvaltningen har en bostadssituation som ibland bidrar till att försvåra för personer att ta sig ur andra sociala svårigheter. Bristen på bostäder bidrar också till höga kostnader för nämnden i de fall personer erbjuds bistånd i form av boende på vandrarhem eller genom tillfälliga andrahandsuthyrningar. Att belysa behovet av ett varierat bostadsutbud och vikten av en socialt hållbar bostadsplanering är därför ett prioriterat område för nämnden.

Socialnämnden har under året lämnat yttrande angående planprogram för Hacksta Berga.

Socialnämnden ska medverka i kommunens samhällsplanering för att belysa sociala aspekter.

	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
→ ●	Andel yttranden som Socialnämnden lämnat vid planering av nya bostäder och byggnationer.	100 %	100 %	100 %	100 %

5 Uppföljning av privata utförare

Privata utförare som genom avtal utför verksamhet på nämndens uppdrag är följande:

- hem för vård och boende (HVB) för barn och unga 0-20 år
- företag som tillhandahåller tjänsten "konsulentstödda familjehem"
- familjerådgivning
- boende (HVB) för personer med missbruk

I samband med tecknande av nytt avtal besöks respektive utförare av familjerådgivning. Förvaltningen lämnar årligen mängdstatistik till myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) och en rapport till Socialnämnden. Avseende övriga privata utförare görs individuppföljningar för att säkerställa att insatsen leder till målen i genomförande-planen. Detta sker flera gånger per år.

6 Effekter av pandemin på ekonomi och verksamhet

Pandemin, Covid-19 och dess konsekvenser har krävt flexibla lösningar av medarbetare och på genomförandet av insatser.

Trots ändrade förutsättningar i pandemins spår har socialförvaltningen kunnat upprätthålla arbetet med att ta emot anmälningar, göra förhandsbedömningar och fatta beslut om utredning samt genomföra insatser. Fler samtal har under första halvåret genomförts digitalt eller via telefon för att minska antalet fysiska möten, vilket inneburit utmaningar i arbetet med barns delaktighet. Under senare delen av året har allt fler fysiska möten och samtal genomförts.

Förvaltningens medarbetare har påverkats av pandemin. Några har fått en ökad arbetsbelastning och vissa med nytt innehåll. Arbetets praktiska förutsättningar har förändrats, det mest påtagliga är att de vars arbetsuppgifter tillåter, har arbetat delvis eller helt på distans. Detta har ställt krav på dialog om arbetsmiljö och en ny form av arbetsledning. Medarbetarna har via tekniska lösningar hanterat distansarbete, som i vissa fall inneburit en flexibilitet som uppskattats.

Vad gäller insatser som Socialnämnden beviljar har vissa påverkats av pandemin. Det är främst genomförandet av insatsen som förändrats. Exempel på detta är att familjebehandling i egen regi i huvudsak genomförts digitalt.

7 Verksamhetsuppföljning

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	Budget 2021	Utfall 2021	Budgetavvikelse	Utfall 2020
Nämnd	-1 400	-1 305	95	-1 231
Förvaltningsledning, stab och adm	-1 528	-9 451	-7 923	-9 397
Barn och ungdom	-32 720	-35 840	-3 120	-31 363
Familjerätt, familjerådgivning, familjebehandling	-10 638	-9 870	768	-9 920
Vuxenstöd missbruk	-16 310	-13 598	2 711	-13 593
Ekonomiskt bistånd	-23 571	-23 385	185	-22 974
Våld och övrigt vuxna	-1 924	-5 913	-3 989	-1 966
Nyanlända flyktingar	0	-720	-720	1 990
Ensamkommande barn och unga	0	-3 523	-3 523	-3 692
Verksamheternas nettokostnader	-88 090	-103 605	-15 515	-92 148

7.1 Nämnd

Socialnämnden fullgör kommunens ansvar när det gäller kommunens uppgifter inom SoL, LVM och LVU och vad som i lag sägs om socialtjänst utom vad som tillkommer annan kommunal nämnd avseende omsorgen om äldre människor och människor med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar.

Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt skuldsaneringslagen, flyktingmottagning och familjerådgivning.

Socialnämnden har beslutat om föreningsbidrag inom tilldelad budgetram.

Socialnämnden har haft elva sammanträden.

7.2 Förvaltningsledning, stab och administration

Förvaltningen leds av socialdirektören. Förvaltningens sakkunniga, utredare och utvecklare finns samlade i en stab. Administrativa stödfunktioner finns samlade i en gemensam enhet.

7.3 Barn och ungdom

Socialförvaltningen utreder, beviljar insatser och följer upp insatser för barn och unga (upp till 20 år) med stöd av SoL eller LVU. I detta arbete inkluderas ensamkommande barn och unga. Förvaltningen bedriver öppenvård i egen regi i form av familjebehandling med barnens behov i fokus. Förvaltningens förebyggande insatser sker i huvudsak genom att erbjuda kommuninvånare föräldrastödsprogram.

Antalet anmälningar gällande oro för barn har varit på en likvärdig nivå de senaste två åren. Under året har förvaltningen tagit emot 2 044 anmälningar avseende barn 0-20 år och 82 ansökningar. Anmälningarna kommer främst genom förvaltningens egen iakttagelse följt av Hälso- och sjukvården och polis. Anmälningarna gäller flickor i 48% och pojkar i 52%. 56% av anmälningarna avsåg barn mellan 0-12 år och 44% avsåg ungdomar i åldrarna 13-20 år.

Under året har tre ensamkommande barn anvisats till kommunen.

Socialförvaltningen rekryterar, utreder, utbildar och handleder jourhem, familjehem, kontaktpersoner, kontaktfamiljer samt utreder särskilt förordnad vårdnadshavare och umgängesstödjare. I jämförelse med övriga kommuner i nordost har förvaltningen i stor utsträckning lyckats rekrytera egna familjehem främst inom kommunens geografiska område.

Socialnämnden har antagit överenskommelse om tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård för barn och unga som placeras utanför det egna hemmet. Överenskommelsen syftar till att stärka barnrättsperspektivet och att säkerställa att barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet får tillgång till hälso-, sjuk- och tandvård på samma villkor som andra barn och unga.

Genom egna kontrakterade jourhem kan förvaltningen undvika kostsamma jourhemsplaceringar hos konsulentstödda familjehem. Detta tillsammans med en ungdomsbehandlare har gett förvaltningen möjligheter att bevilja hemmaplanslösningar framför dyra placeringar på HVB. Förvaltningen prövar i första hand att tillgodose de utredda behoven med insatser inom egen regi. Efter att prövat hemmaplanslösningar som familjeterapi, nätverksarbete och sociala insatsgrupper i syfte att skapa ett skyddsnät har några ungdomar haft behov av miljöombyte och att bryta antisociala kontakter vilket bäst tillgodosetts genom placeringar på HVB och i familjehem på annan ort. Detta har varit insatser som påverkat kostnaderna men som bedöms som nödvändiga för att bryta destruktiva mönster och beteenden.

Socialnämnden har till Justitiedepartementet lämnat ett remissvar på betänkandet "Snabbare lagföring - ett snabbförfarande i brottsmål" (SOU 2021:46). Förvaltningen ser fördelar med att fler brott ingår i försöksverksamheten, då det bör resultera i att fler förhör med unga hålls inom kortare tid än vad som vanligtvis sker. Den korta tiden till förhöret bedöms som en fördel för såväl den unge som dennes familj, då förvaltningen vid behov kan erbjuda insatser i ett tidigt skede.

Barnvårdsärenden

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Budget 2021
Antal förhandsbedömningar	2 133	2 182	2 044	2 222
Öppnade utredningar	457	561	593	503
Antal öppnade insatser			214	201
Utredningar unika barn/unga		486	498	
Andel barn/unga i kommunen		4 %	4 %	

Barn och ungdom, antal placeringar

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Budget 2021
Totalt med stöd av LVU	16	11	13	15
HVB 0-18 år (ej ensamkommande)	5	3	2	5
HVB 19-20 år (ej ensamkommande)	2	1	1	1

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Budget 2021
Familjehem 0-18 år (ej ensamkommande)	18	13	14	15
Familjehem 19-20 år (ej ensamkommande)	5	2	3	3
Ensamkommande i familjehem	19		8	8

7.4 Familjerätt och familjerådgivning

Socialförvaltningen gör vårdnads-, boende- och umgängesutredningar på uppdrag av tingsrätten samt verkställer domar om umgängesstöd, utreder frågor som rör adoptioner, fastställer faderskap och ger samtalsstöd och samarbetsamtal till familjer i familjerättsliga frågor utifrån vad som är bäst för barnet.

Målet med samarbetsamtal är att föräldrar ska hitta former för att kunna samarbeta kring barnet. Det handlar om att komma överens i frågor om vårdnad, boende, umgänge och försörjning utan att behöva vända sig till domstol. I samarbetsamtalen kan föräldrarna få hjälp med att träffa muntliga eller skriftliga avtal om hur frågorna ska lösas. Det är förvaltningens uppfattning att detta arbetssätt minskar långa och kostsamma utredningar och ger en hög kvalitet, då föräldrar som kommer överens skapar en trygg miljö för barnet.

Diskussioner om någon form av gemensam familjerätt mellan de sju nordost kommunerna i Stockholms län har förts i olika former och forum de senaste tio åren. Socialförvaltningen har medverkat till en utredning angående en gemensam familjerätt i syfte att uppnå samordningsvinster så som; minskad sårbarhet, bred kompetens, kontinuitet och få en långsiktig kompetensförsörjning. Familjerätten är en verksamhet med relativt förutsägbara kostnader, som i huvudsak består av lönekostnader. Den färdigställda utredningen har inte med någon kostnadskalkyl vilket är en förutsättning för att kunna gå vidare i frågan.

7.5 Vuxenstöd missbruk

Socialförvaltningen utreder och beslutar om insatser avseende beroende och följer upp dessa. Sedan 2018 ingår spel med pengar. Ärendehandläggningen av beroendeproblematik är samlokaliserad med övriga socialförvaltningen sedan augusti 2021. Förvaltningen bedriver öppenvård i egen regi för målgruppen och köper vid behov dygnetruntvård av olika upphandlade aktörer.

Vuxna med beroende, antal placeringar

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Budget 2021
HVB enl Sol		15	13	15
Totalt med stöd av LVM	3	1	1	1
Övrigt enligt Sol		3	4	4

7.6 Ekonomiskt bistånd

Socialförvaltningen utreder och beslutar om ekonomiskt bistånd. Socialförvaltningens

självförsörjningsfokus är en del i strävan att uppnå målet om en ekonomi i balans. Det är därför viktigt att utreda sökandes hinder och resurser för egen försörjning och säkerställa att de söker ersättningar som finns inom socialförsäkringssystemet samt att de får ett bra stöd på vägen mot självförsörjning. Förvaltningen har avslutat den interna arbetssökarverksamheten (ASV) och samverkar med tre andra aktörer för att bistå den enskilde mot självförsörjning.

1. Arbetsmarknad- och integrationsenheten inom Kommunstyrelsens förvaltning som sedan hösten erbjuder individuellt stöd till arbetssökande så som hjälp med att uppdatera ansökningshandlingar, förberedas för en kommande intervju eller hjälp att få en praktik eller anställning.
2. Samordningsförbundet Roslagen som tillsammans med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Region Stockholm och fem andra kommuner svara för en finansiell samordning mellan huvudmännen inom rehabiliteringsområdet insatser. Insatserna ska erbjudas personer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser och ska syfta till att de uppnår eller förbättrar sin förmåga till egen försörjning genom förvärvsarbete.
3. Förtroendeläkare som ska stödja förvaltningen i frågor rörande försäkrings- och medicinska ärenden, rätten till andra ersättningar från socialförsäkringssystemet och arbetsförmågebedömningar.

Enligt Kolada (2020) är antalet barn i Österåkers kommun som ingår i familjer som någon gång under året mottagit ekonomiskt bistånd utgör 2,0% av antalet barnen i åldrarna 0-17 år. Snittet i riket är 5,9. Antalet vuxna försörjningsstödstagare som under minst 27 månader under en period av tre år varit aktuell för ekonomiskt bistånd utgör 15,4% av hela gruppen försörjningsstödstagare. Snittet i riket är 22,8%.

Ekonomiskt bistånd (med bifall, inklusive nyanlända)

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Budget 2021
Antal hushåll genomsnitt per månad	210	202	187	200
Antal berörda barn i genomsnitt		129	129	130
Försörjningsstöd, tkr	20 401	19 853	20 118	25 000

För helåret utbetalades 31 % av försörjningsstödet till nyanlända, cirka 6 mnkr.

7.7 Våld och övrigt vuxna

Övriga insatser vuxna omfattar främst utredningar avseende problematiken av våld i nära relationer och kostnader för skyddat boende. De ökade kostnaderna för skyddat boende är ett tecken på att våldet i nära relationer har synliggjorts.

7.8 Nyanlända

Med stöd av bostättningslagen tillgodoser kommunen bostäder till nyanlända under

etableringsperiodens två första år. Alla nyanlända erbjuds att träffa en boendecoach på förvaltningen, vars uppdrag är att stötta och utbilda den nyanlände i att söka bostad.

Mottagnings- och integrationsarbetet utförs av Kommunstyrelsens förvaltning, näringslivsenheten. Socialnämndens beställning har tonvikt på integration och självförsörjning och följs upp löpande.

7.9 Klagomål och synpunkter samt icke verkställda beslut

Under året har det inkommit 16 synpunkter och klagomål. Alla synpunkter och klagomål följs upp av berörd enhetschef och återkopplas till den klagande, om denne inte är anonym, inom fjorton dagar.

De inkomna klagomålen rör förvaltningens bemötande, arbetssätt, otydlig information från förvaltningen, klagomål på nämnden som hyresvärd, muntligt besked om insats som ej verkställts och sen verkställighet, missnöjd med vald behandlingsform, handlingar som inte lämnats ut inom rimlig tid, missnöje med utredningsarbetet samt sena utbetalningar av försörjningsstöd. Varje enskilt klagomål hanteras utifrån dess specifika förutsättning och det är svårt att dra generella slutsatser. Oavsett orsak är det viktigt att ett klagomål följs upp och att den klagande upplever sig ha blivit lyssnad till. Inkomna synpunkter och klagomål utgör ett underlag i förvaltningens kvalitetsarbete.

Sex rapporter i enlighet med bestämmelserna om Lex Sarah har upprättats inom Socialnämnden. Rapporterna har utretts av förvaltningen och redovisats till nämnden. Rapporterna har handlat om brister i följsamheten av rutiner i våld i nära relationer, beslutsunderlag som skickats till fel mottagare, orosanmälan som skickats som säker mail men som ej gick att läsa vilket försenade skyddsbedömningen samt anmälningar som inte inkom pga. tekniskt fel på fax eller av misstag från anmälaren, vilket felaktigt ledde till ett barnsamtal utan vårdnadshavarens samtycke och försenade förhandsbedömningar av anmälan om oro för barn. I samtliga utredningar har åtgärder föreslagits för att förbättra rutiner, öka kännedomen om dessa samt förslag på andra åtgärder i syfte att komma tillrätta med de brister som utredningarna påvisat. Ingen av rapporterna betraktades som ett allvarligt missförhållande och har därför inte anmälas till IVO.

Nämnden hade under året inga icke verkställda beslut.

8 Internkontroll

Offentligt anställda förväntas leva upp till högt ställda krav på saklighet och opartiskhet i arbetet. På möte för hela förvaltningen har samtliga medarbetare fått skriftlig och muntlig information om muta och jäv som finns på SKRs webbsida. Två uppmaningar gavs därför till alla medarbetare:

- en gåva som du avstått från behöver du aldrig ångra!
- använd försiktighetsprincipen; avstå alltid från att delta i hanteringen av ett ärende ”för säkerhets skull” när jäv kan vara aktuellt.

Rutiner finns som ger stöd för hur medarbetarnas egna eller anhörigas ärenden ska hanteras.

Loggningskontroll i verksamhetssystemet avseende medarbetares informationssökningar görs årligen. Kontroll genomfördes 2021-04-27 och den visade inte några avvikelser eller obehöriga sökningar.

Förvaltningen har inte identifierat några oegentligheter under verksamhetsåret vad det gäller:

- daglig kontroll av utbetalningar från förvaltningen
- risker för att obehörig personal får tillgång till uppgifter man ej är behörig att se
- risker för jäv eller korruption
- registerförteckningar
- löneutbetalningar
- uppgifter som levereras i statistiksyfte
- kontroll av direktupphandlad verksamhet

Ett sekretessbrott har uppmärksamrats och detta har hanterats enligt Lex Sarah som är en del av förvaltningens systematiska kvalitetsarbete. Syftet med bestämmelserna om Lex Sarah är att förvaltningen ska utvecklas och att brister ska avhjälpas för att förhindra att liknade missförhållande inträffar igen.

9 Personaluppföljning - kvalitetssäkring pågår!

9.1 HR

Antal anställda

Nyckeltal	Utfall Helår 2019	Utfall Helår 2020	Utfall Delår 2021	Utfall Helår 2021	
Antal årsarbetare, tillsvidareanställda	63,8	63,8	68,8	67,8	↘
Antal årsarbetare, tidsbegränsad anställning	2	5	2	2	→
Antal anställda	66	69	71	70	↘

Sjukfrånvaro

Nyckeltal	Utfall Helår 2019	Utfall Helår 2020	Utfall Delår 2021	Utfall Helår 2021	
Sjukfrånvaro_HR	9,2	7,9	3,8	5,2	↗
Andel av sjukfrånvaron som är långtidssjukfrånvaro	67	64	53	58	↗
Andel av sjukfrånvaron som är korttidsfrånvaro	33	36	47	42	↘

10 Uppföljning enligt barn- och ungdomspolicy

Enligt kommunens barn- och ungdomspolicy ska aktuell kunskap och forskning om barn och unga ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn och unga. Kommunen har tagit fram en gemensam process för barnkonsekvensanalys där det framgår hur en prövning av barnets bästa på gruppnivå ska genomföras, hur och var detta ska dokumenteras.

Socialnämnden använder sig av Socialstyrelsens utredningsmodell Barns behov i centrum (BBIC), en evidensbaserad struktur för handläggning, genomförande och uppföljning med barnet i centrum. Alla åldersgränser och utvecklingssteg tas successivt. Ett barnrättsperspektiv innebär att Socialnämnden ser till det enskilda barnets behov och förutsättningar på den utvecklingsnivå det befinner sig.

Signs of Safety används. I metoden ingår verktyg för att inkludera barnen, dess familj och nätverk för att säkerställa ett långsiktigt barnskydd.

Lagen föreskriver att socialtjänsten och sjukvården ska samordna sina insatser utifrån barnets bästa. För att samordna vårdinsatser deltar socialsekreterare i och bjuder in till samordningsmöten (SIP).

Inom arbetet med våld i nära relationer sker samverkan mellan enheterna inom socialförvaltningen för att barn som är placerade på skyddat boende ska kunna delta i skolan.

Förvaltningen informerar skolor och andra aktörer om anmälningsplikten varje år. Syftet är att alla som arbetar med barn ska ha god kännedom om hur orosanmälningar kan göras.

Forskning påvisar att barn till föräldrar som har försörjningsstöd löper större risk för utsatthet. Socialnämnden bevakar därför särskilt barns behov av fritidsaktiviteter och rekreation och kan, enligt Socialnämndens riktlinjer, genom ett tillägg till Socialstyrelsens handbok, bevilja ekonomiskt bistånd till sådana ändamål utöver riksnormen. Detta ger barn oavsett socioekonomiska villkor, chansen att vara delaktiga i aktiviteter och föreningslivet.

Socialnämnden samverkar med andra aktörer inom en rad områden med barnets bästa i centrum. Tillsammans med Vård- och omsorgsnämnden, primärvården, barnavårdscentralen (BVC) och skolan ingår Socialnämnden i BUS, som är en lokal överenskommelse om samverkan kring barn i behov av särskilt stöd. Socialnämnden samverkar också med polis och åklagare i Barnhus Stockholm Nord, i syfte att underlätta och förbättra situationen för barn som blivit utsatta för allvarliga brott. Från och med 2022 inleds ett samarbete med regionen i Österåkers Familjecentral.

Socialtjänstlagen är anpassad till FNs konvention för barnets rättigheter (Barnkonventionen). Det har sedan tidigare varit ett lagkrav att barn ska komma till tals i frågor som rör dem. Under året har ett barnrättsperspektivet införts med stöd av aktuell lagstiftning i vårdnadstvister.

Utifrån lagtext i socialtjänstlagen, utredningsstrukturen BBIC och Signs of Safety undersöks vad som är det enskilda barnets bästa. Detta är komplext och svårtolkat. BBIC-utredningar innebär att ett beslutsunderlag kombinerar det subjektiva och det objektiva perspektivet för att komma fram till barnets bästa. Interna konferenser innebär ett kollegialt lärande på arbetsplatsen där val av handlingar och beslut kan påverkas av möten med kollegor och anses öka rättssäkerheten.

Utmaningar är att:

- få en tydligare definition av begreppet ”barnets bästa” och därmed minska olika tolkningsmöjligheter
- forskningen utvecklas och breddas för att fokusera mer på vad som är ”barnets bästa”
- tydliggöra och dokumentera hur barnets bästa har beaktats i ärenden som rör beroende och ekonomiskt bistånd

11 Redogörelse för övrigt miljöarbete

Förvaltningen har deltagit i kommunövergripande arbetsgrupp som leds av kommunens hållbarhetsstrateg och har genomfört aktiviteter för att öka medvetenheten kring miljöpåverkan.

Kostnaden för resor i tjänsten med leasingbilar är 17 % lägre under 2020 jämfört med 2019. Under 2021 är kostnaderna för leasingbilar 73 % lägre än 2019 och 68 % lägre än 2020. Kostnaderna har gått från över 300 tkr till under 90 tkr för ett helår. När personalen åker med egen bil redovisas detta under personalkostnader, men såväl 2021 som 2020 har denna kostnad legat under 10 tkr per helår.

Detta kan förklaras med förvaltningens deltagande i Agenda 2030, men också på grund av Coronapandemin som medfört att fysiska möten ersatts med digitala.

12 Framåtblick

Österåkers kommuns befolkning ökar stadigt och ökningen prognostiseras fortsätta. Ökningen beror huvudsakligen på nyproduktion av bostäder, vilket leder till bedömningen att fler familjer med minderåriga barn flyttar in i kommunen. Enligt aktuell befolkningsprognos beräknas åldersgruppen 0-17 år öka med 32 % och 18-19 år med 23 % fram till 2031. Åldersgrupp 0-17 år bedöms vara den åldersgrupp av innevånare som i huvudsak påverkar volymerna inom Socialnämnden.

Digitalisering

Den digitala omställningen har påskyndats av Coronapandemin. Pandemin har accelererat toleransen för videomöten och distansarbete. Detta ger en positiv grund för utvecklingsarbetet mot en ökad användning av digital teknik inom socialförvaltningen. Arbetet med att utveckla digitaliseringen inom förvaltningens verksamhetsområden behöver ske i nära samverkan med digitaliseringsenheten. Syftet är att få hållbara tekniska lösningar som medför såväl högre kvalitet som effektiva arbetssätt. Att koppla upp sig till digitala möten istället för att ta sig till andra platser alternativt till förvaltningens lokaler sparar tid både för medarbetare och kommuninvånare samt minskar miljöpåverkan. Dock kräver detta säkra system som skyddar den enskildes integritet.

Regeringen och SKR har undertecknat en överenskommelse om en gemensam digital infrastruktur i syfte att skapa förutsättningar för tryggare, enklare och snabbare informationsutbyte mellan välfärdens olika aktörer och därigenom bidra till bättre service till invånarna.

Digitalisering och välfärdsteknologi är områden där produkter, programvaror och tjänster utvecklas snabbt. För kommuninvånarna kan utvecklingen bidra till ökad självständighet, delaktighet, tillgänglighet och trygghet. För verksamheten innebär det möjlighet till ökad effektivitet, nya arbetssätt och ökad kvalitet på tjänsterna. Förvaltningen övergår i ett delvis nytt verksamhetssystem, Lifecare för individ- och familjeomsorg. Verksamhetssystemet sätter brukaren i centrum. Detta är en lösning som ger ökad transparens, bättre informationsflöden och information i realtid för både medarbetare och de berörda kommuninvånarna. Implementeringen ska vara klar under 2022.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd är ett komplext område där kommunen står inför olika utmaningar. Den ursprungliga tanken med ekonomiskt bistånd är att det ska vara ett tillfälligt ekonomiskt stöd vid kortare perioder av försörjningsproblem. För många som inte kommer in på arbetsmarknaden har försörjningsstöd blivit det enda möjliga försörjningsalternativet, ofta under långa perioder. Enligt Socialstyrelsen har antalet vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, över 27 månader, ökat. Ett långvarigt biståndsmottagande innebär både försämrad livskvalitet för individen och ökade kostnader för samhället. För att bryta det långvariga biståndsmottagande behövs systemförändringar. Socialförvaltningen har påbörjat en utveckling för att förenkla,

effektivisera och digitalisera handläggningen, dock kommer detta inte att påverka behovet av ekonomiskt bistånd.

Samverkan mellan olika myndigheter är av stor vikt då personer inom ekonomiskt bistånd många gånger är i behov av parallella eller samordnade insatser. Det är faktorer som arbetsmarknad och socialförsäkringssystemet som i huvudsak påverkar människors behov av ekonomiskt bistånd. Allt fler av de nyanlända är kvotflyktingar som i regel har särskilda behov, vilket påverkar mottagligheten av integrationsinsatser och förlänger tiden för behov av försörjningsstöd. Skälen är varierande och kan som exempel bero på analfabetism, funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom som gör att individen inte kan arbeta. En annan faktor som påverkar behovet av ekonomiskt bistånd är att Försäkringskassan beviljar färre personer sjuk- eller aktivitetsstöd. Personer som är långvarigt sjuka och saknar sjukpenninggrundande inkomst (SGI) saknar rätt till annan ersättning varför ekonomiskt bistånd kan bli aktuellt.

Mottagandet av nyanlända

Migrationsverkets planeringsantagande för antalet asylsökande är 16000 personer för 2022 (intervallet är 12000- 21000) varav 800 beräknas vara ensamkommande barn.

Migrationsverket bedömer att rörligheten fortfarande begränsas av inreseförbud och kontroller till följd av pandemin. Detta innebär att mottagande för Österåker beräknas blir lägre under 2022. Länsstyrelsen har uppgivit att kommunanvisningarna blir 54 nyanlända. Österåkers kommunanvisning avseende ensamkommande barn är 4,28 promille av det totala antalet, vilket blir ca tre ensamkommande barn. Det bör observeras att det finns andra målgrupper; anknytnings-, förlängnings-, student- och arbetsmarknadsärenden.

Hemutrustningslånet för nyanlända upphör efter årsskiftet. Detta innebär att nyanländas behov av hemutrustning kan påverka ekonomiskt bistånd i kommunen.

Bostäder till nyanlända

Enligt den bosättningslag som gäller sedan år 2016 är en kommun ”skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen”. Kommunen har löst detta med modulbostäder på tidsbegränsade bygglov om fem år. Dessa har förlängts till år 2024. Det bedöms att kommunen kan erbjuda nyanlända bostäder om anvisningstakten är i nivå med det preliminära antagandet om 54 personer under 2022. En diskussion om hur kommunen framöver ska leva upp till skyldighet enligt bosättningslagen har påbörjats.

Våld

Förvaltningen har inrättat ett relationsvåldsteam. I takt med att våldet synliggörs kommer behoven av stöd och skyddat boende att öka vilket kommer att påverka kostnaderna. En utredning beställd av regeringen, om ett stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare pågår och kan komma påverka lagstiftningen och därmed få såväl administrativa som ekonomiska konsekvenser för Socialnämnden. Konsekvenserna blir även att tillgången till platser i skyddade boenden måste säkras, informationsinsatser och nya rutiner behöver upprättas.

Missbruks- och beroendevården

Kommunen och regionen delar ansvaret för missbruks- och beroendevården. Kommunen ansvarar för behandlingsinsatser som öppen- och institutionsvård.

Samsjuklighetsutredningen (SOU 2021:93) föreslår i ett delbetänkande en genomgripande reform av samhällets insatser till personer med samsjuklighet. Reformen förutsätter ett förändrat huvudmannaskap för vård och stöd till alla personer med skadligt bruk eller beroende. Förslagen föreslås träda i kraft första januari 2025.

Reformen består av olika delar bland annat:

- All behandling av skadligt bruk och beroende ska vara ett ansvar för regionernas hälso- och sjukvård.
- Uppsökande och andra förebyggande insatser, social trygghet med fokus på funktionsförmåga, resurser och möjligheter till ett självständigt liv, anhörigstöd, samt insatser till barn och unga ska vara ett fortsatt och förtydligat uppdrag för socialtjänsten.
- Regionerna ska ta ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser på hem för vård eller boende (HVB).
- En samordnad vård- och stödverksamhet för de med stora samordningsbehov ska finnas överallt och bedrivs gemensamt av hälso- och sjukvård och socialtjänst.
- En behovsanpassad tvångsvårdslagstiftning där hälso- och sjukvården ansvarar för tvångsvård för skadligt bruk och beroende ska utformas. Utformningen ska ske utifrån den analys utredningen presenterar i betänkandet.

Utredningen har fått ett tilläggsuppdrag om att lämna förslag på en gemensam lagstiftning för personer som vårdas utan samtycke enligt Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) eller Lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT). Tillägget ska redovisas i ett slutbetänkande senast den 31 januari 2023.

Barn och unga

Den psykiska ohälsan i samhället ökar enligt Socialstyrelsen. Detta gäller framförallt bland barn och unga vuxna. Orsakerna till detta är inte helt klarlagt.

Orosanmälningar om barn som far illa har stabiliserats på en likvärdig nivå som år 2020. Förklaringen till detta är att anmälningsbenägenheten har stabiliserats. Antalet orosanmälningar motsvarar nästan 1/5 av åldersgruppen 0-19 år. Med nuvarande lagstiftning beräknas 1 av 25 unga bli aktuella för utredning.

Familjerätt

Ny lag från 1 januari 2022 avseende bekräftelse av föräldraskap gör det möjligt för de flesta föräldrar att bekräfta föräldraskap och anmäla gemensam vårdnad digitalt direkt till Skatteverket. Socialnämnden har kvar ansvaret för de föräldrar som vill bekräfta föräldraskap innan barnet föds eller inte anmäler inom 14 dagar.

Riksdagen sa ja till regeringens förslag om ett barnrättsperspektiv i vårdnadstvister. Huvuddelen av lagändringarna gäller från den 1 juli 2021, och den nya lagen om informationssamtal börjar gälla den 1 januari 2022.

Förändringarna innebär:

- att barnets rätt till information och att komma till tals tydliggörs
- att föräldrar som överväger att inleda en tvist om barn som huvudregel ska ha deltagit i informationsamtal hos Socialnämnden innan de kan vända sig till domstol
- att en tillfällig vårdnadshavare ska kunna utses till exempel i en situation där det förekommit dödligt våld inom familjen
- att en tidsgräns på fyra månader införs för utredningar om vårdnad, boende eller umgänge

Översyn av socialtjänstlagen

En översyn av socialtjänstlagen pågår, vilket bland annat kan innebära att socialförvaltningen ska ha ett förebyggande perspektiv och att flera insatser ska kunna tillhandahållas utan föregående individuell behovsprövning. De eventuella förändringarna i socialtjänstlagen kan komma att leda till ökad tillgänglighet av serviceinsatser och digitala lösningar. Förändring av socialtjänstlagen förväntas minska antalet ärenden som ska utredas samtidigt som det ställs ökade krav på serviceinsatser.

Kompetensförsörjning

Det har blivit lättare att rekrytera socialsekreterare varför hyrpersonal via bemanningsföretag har minskat. Kompetensförsörjningen för att kunna rekrytera, behålla och utveckla redan anställda bedöms vara stabilt.

Coronapandemin

Coronapandemin orsakar mänskligt lidande och har medfört olika ekonomiska konsekvenser. På befolkningsnivå i Sverige ses enligt Folkhälsomyndigheten små förändringar i den psykiska hälsan under pandemins första år. Däremot finns tecken på att vissa grupper har drabbats hårdare av pandemin än andra. Detta kan påverka de framtida förutsättningarna för en god och jämlik folkhälsa. Pandemin påverkar olika grupper i samhället på olika sätt. Personer i utsatta sociala och ekonomiska förhållanden drabbas i högre grad än andra. Olika verksamheter möter pandemins effekter på olika sätt och det kommer att behövas olika verktyg och metoder för att möta framtidens utmaningar.

13 Målbilaga

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer			Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	Måluppfyllelse 2021
Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.	Nöjdheten med förvaltningens service och bemötande ska öka	Antal nya e-tjänster	→	●	2	1	1	1	100 %
		Personalomsättning	→	●	11 %	3 %	9 %	12 %	75 %
		Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - helhetssyn, andel (%)	↗	■	87	85	91		
Österåker ska ha en ekonomi i balans	Nämnden ska redovisa en budget i balans vid bokslut	Budgetavvikelse i förhållande till utfall	↘	■	10 %	-7 %	-15 %	0 %	0 %
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet	Antalet barn med problematisk skolfrånvaro ska minska	Barn som erbjuds insats inom ramen för projektet "problematiske skolfrånvaro" som återgår till skolan	↘	◆	100 %	88 %	66 %	70 %	94 %
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning	Äldre personer med missbruk ska genom socialtjänstens insatser uppleva en ökad livskvalitet	Upplevd livskvalité hos äldre (65år och äldre) med missbruk som fått insatser	↘	●	88 %	100 %	83 %	70 %	119 %
Österåker ska ha en trygg miljö	Våldsutsatta personer och barn som utsatts för och/eller bevittnat våld i nära relationer ska erbjudas hjälp och stöd	Upplevd nöjdhet hos vuxna som tagit emot stöd och att deras hemmiljö blivit fri från våld	→	●	83 %	83 %	83 %	75 %	111 %
		Familjer med barn som tackar ja till erbjuden insats (vid förekomst av våld i nära relationer) ska välja att fullfölja insats till mål är uppnått	↘	◆	89 %	78 %	70 %	100 %	70 %

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer			Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	Måluppfyllelse 2021
		Andel i % de medarbetare som möter hedersrelaterat våld och förtryck som har en genomförd utbildning för detta	—	●			63	30	210 %
Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka	Socialnämndens verksamhet ska drivas på ett för miljön hållbart sätt	Andel nya avtal som innehåller kommunens miljökrav (enligt kommunens miljömål)	→	●	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
		Antalet aktiviteter som genomförs i syfte att öka medvetenheten kring miljöpåverkan avseende upphandling, resor och inköp	↘	●	2	4	2	2	100 %
Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar	Socialnämnden ska medverka i kommunens samhällsplanering för att belysa sociala aspekter.	Andel yttranden som Socialnämnden lämnat vid planering av nya bostäder och byggnationer.	→	●	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

14 Bilaga Internkontroll

Id*	Kontrollmoment:	Metod:	Periodicitet ***	Uppföljning s-ansvarig	Resultat***
CENT 1	Kontroll av löneutbetalningar		1 ggr/mån		
CENT 2	Kontroll av direktupphandlad verksamhet		2 ggr/år		
CENT 3	Kontroll av anlitandet av konsulter		4 ggr/år		